

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy iven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK: Országos Prot. Szövetség. A tábor gyarapodása. — Egyetemes nyugdíjintézet. — A reformáció 400 éves ünnepéről. Kemenesi. — Megjegyzések a tiszakerületi ev. lelkészegyesület alapszabálytervezetéről. Adorján Ferencz. — Konfirmandusok otthona. Chugyik Pál. — Az »utastás« a nem állami elemi népiskolákról stb. Kund Sámuel. (Folyt. köv.) — Belélet. — Pályázatok. — Hirdetések.

ORSZÁGOS PROT. SZÖVETSÉG

A tábor gyarapodása.

Még távol a szervezkedés erejéből támadó csapat zöme. Ref. testvéreink még nem szervezkednek. Várják, hogy az »Országos Ref. Lelkészegyesület« mikor kapja meg alapszabályainak megerősítését a konventtől. Csak ha ez megérkezett, láthatnak hozzá az »Országos Prot. Szövetség« tényleges megvalósításához — egyelőre ugyan szintén csak a papiroson, a szabályok végleges érvényű kidolgozásával. Majd ha aztán ez is meglesz, akkor fognak jönni az »Országos Prot. Szövetségbe« ők is — százával, ezrével. De erre mifelénk, Istennek hála, a lélek szabadabban röppen, nem kötik meg a formalismus akadályai, de az eszméért való hevülését formai szabályok híján is ki tudja fejezni. Im most is hatalmasan gyarapodik a tábor. Az alábbi névsor mutatja. »Leibitz lelkesedéssel csatlakozik az orsz. prot. szövetséghez« — mondja az aláírási ív bevezető sora. Mi pedig lelkesedéssel üdvözljük leibitzi testvéreink díszes névsorát s kívánjuk, hogy az nagy gyarapodást vegyen fent és lent, országszerte mindenütt. — A következő értesítést vettük:

Leibitz lelkesedéssel csatlakozik az orsz. prot. szövetséghez.

Husz János felügyelő, Kübecher Albert lelkész, Lumtzer Gusztáv gondnok, Kinczler Vilmos egyh. jegyző, dr. Schreter Vilmos városi tisztii orvos, Molitur Gusztáv presbyter, Pulsz Lajos presbyter, Berg Vilmos, Loisch János, Demiány Jakab, Schultz Samu, Albert János, Greisiger János, Szibriny Árpád, Demitter Gusztáv, Roth Gusztáv, Fabry Gusztáv, Gotthardt Mátyás, Meltzer Lajos, Lindtner Gyula, Scholtz Gusztáv, Emericzy Árpád, Lintzer Samu presbyterek, Molitor Ottó, Molitor Viktor, Forberger Sándor, Scholtz

Béla tanító, Scholtz Emil, Frank Gusztáv, Bergh Artur, Scholtz Ottó, Pomikalko Alajos, Ludman Ernő, Buchalla Gusztáv, Benne Gyula, Durst Viktor, Neubauer Ernő, Girtler Gusztáv, Benne Árpád, dr. Grodkofszky Gusztáv, Gorofszky Emil, Buchalla Ernő, Buchalla Árpád, Thinschmidt Frigyes, Sacher Viktor, Mayerhöffer Viktor, Meltzer Ernő, Thaisz Vilmos. Meltzer Gusztáv, Knott Károly, Wildner Gusztáv, Scholtz Lajos, Alexy Samu, Scholtz Samu, Májer Lajos, Witty Gusztáv, Schwartz Lajos, Schwartz Viktor, Meltzer Gyula, Lipster Gusztáv, Germ Mihály.

Leibitz, 1908. április hó 20. — Üdvözlettel

Kübecher Albert,
ev. lelkész.

EGYETEMES NYUGDÍJINTÉZET.

A következő felhívást vettük és adjuk:

Lelkésztestvéreim!

Százados nyomorgós, reménytelen küzködés után a nyugdíjintézeti új javaslat folytán derengeni kezd felettünk az ég. Jövönk reménytelenségének, öreg korunkhoz fűződött emésztő aggodalmainknak, családunk miatt a lelkünket szüntelenül lekötve tartó rettegésnek sötét fellegei oszladozni kezdenek. Mi a keserűséghez szokottak nem is mertük remélni, hogy még mi is élvezhessük azt az édes gyümölcsöt, azt a jól eső megnyugvást, amelyet az elerőtlenedés, az öregség idejére a megélhetés biztosítása, szeretteink számbavehető gyámolításának tudata nyújt a küzdő munkásnak.

Álom volt ez eddig csupán s íme most ez álom fénynyé válik, valósággá lesz. Az elaggott, öreg lelkészek is lesz már kenyere, hitvese s gyermekei sem maradnak már koldusbottal kezükben elhagyatottságban. A gyülekezet sem lesz arra kényszerítve, hogy tűrje az elerőtlenedett munkást s felpanaszolja fekete kenyerét. Ha más ok nem is volna, már ez utóbbi miatt is örömmel és lelkesedéssel üdvözlőném Gyürky Pált új javaslatáért, mert hiszen a messze jövőbe jö-

tékonyan és áldólag kiható nagy jelentősége van ez új javaslatnak magára egyházunk jövő életére is. Mert a mikor a nagy érdemű ügyvivő fizetés arányában javasolja a nyugdíj megállapítását, egy új kornak nyit kapu, annak a más tisztviselők által már régen elért, de az ev. lelkész által eddig még csak álmodott kornak, amelyben a munkás, ha erejét hanyatlani érzi, nyugdíjba megy, előnyére egyházának s előléphetés után sóvárgó ifjú testvéreinek. S ez az új, áldásos korszak az én véleményem szerint csak akkor következik be, ha bizonyos számú szolgálati évek után teljes fizetéssel vonulhat nyugdíjba a lelkész. Mert ugyan melyik lelkész megy ma nyugdíjba 800 koronára? Egy sem. És ha átalány összeg állapíttatnék meg nyugdíj gyanánt, melyik menne azon lelkészek között nyugdíjba, a kiknek fizetésök az átalány nyugdíjösszegét túlhaladja? S ha ezek helyökön maradnak, mint eddig, ezután is, hogyan remélhet jobb egyházba jutni a fiatal erő? Az átalány nyugdíj csak azokra volna megnyugtató s nyugalomba vonulásra serkentő, akiknek jövedelmük a nyugdíj összegét meg nem haladná; az átalány összeg mellett sem az egyenlőség, sem az igazság elve nem érvényesülne.

De más körülmények is szólnak az átalány rendszer ellen. A nagyobb egyházban működő, nagyobb fizetést élvező lelkész több, nagyobb munkát is végez, előbb kifárad s jobban megdolgozik a nagyobb nyugdíjért, mint a kisebb körben működő testvér, nagyobb egyházban, nagyobb helyen okvetlenül nehezebb a megélhetés, a társadalom részéről nagyobb mérvű a lelkész szeretet-munkájának, jótékonyságának az igénybevétele is, mint kisebb gyülekezetben. Nagyobb községben, városban, bár nagyobb a jövedelem, de nem kisebb a megélhetés gondja. Kivételt csak azokra a kevesekre nézve tehetünk, akik otthon taníttathatják gyermekeiket s így az iskoláztatás terhétől némi részben felszabadulnak. Társadalmi kötelezettség s az ezzel járó kiadások is aránytalanul kisebbek kis egyházban, mint nagyobb gyülekezetben. Azt sem feledjük el, hogy a legalacsonyabb fizetési fokozaton álló tisztársaink, a kongruás lelkészek évi hozzájárulása a nyugdíjintézet fenntartásához csak látszólagos, amennyiben ez összeg jövedelmükből le van számítva s államsegéllyel van pótolva.

Nagy baj nálunk az, hogy a fizetésben nincs fokozatos előmenetel. Nos hát most éppen e bajon lehet segíteni a fizetés egész összegével nyugdíjaztatás, az öregebbek részére a nyugdíjba mehetés alkalmának megadása által. De azt mondhatná erre valaki, hogy ha tömegesen mennének nyugdíjba idősebb kartársaink, ez a körülmény a nyugdíjintézet pénzügyi krízisét vonná maga után. Hát ezt a bajt is ellehet kerülni az által, ha a szabályrendelet e tekintetben úgy intézkedik, hogy 1918-ig csak igazolt munkaképtelenség esetében nyugdíjazhatók a nyugdíjintézet tagjai. E rendelkezésbe belenyugodhatnak idősebb tagok is, a kiket voltaképpen érintene e pont, mert viszont az az

előnyük van, hogy szolgálati éveik beszámíttatnak elejétől kezdve a nélkül, hogy az 1898. előtti évekre pótlólag járulék fizetésére köteleztetnének. Az özvegyekre és árvákra vonatkozólag azonban meghagyandó lenne az új szabályzat intézkedése.

Teljes egyenlőségről csak akkor beszélhetnénk a nyugdíj tekintetében, ha teljesen egyenlő lenne a munkánk s egyformák viszonyaink. S miután ez nincs így, én igazságosabbnak tartom a nyugdíjra jogosult tagokat illetőleg a fizetés mérvéhez mért nyugdíjazást s a mint fentebb jeleztem, előnyösebbnek vélem ezt egyházunkra s a lelkészi jövő generációra vonatkozólag is. Így hiszem meg fog sokasodni a lelkészi pályára lépők száma; nem fognak fájni jobb módban élő családok sem attól, hogy gyermekeiket lelkészi pályára adják s megfogják nyitni házaikat élökelőbb családok is a fiatal lelkész előtt s nem fogják azt mondani, amit nem régen is hallottam egy leányos apától: „szeretnők, de nem tudjuk elhatározni magunkat arra, hogy lelkészhez adjuk leányunkat, hiszen oly csekély a fizetése, nyugdíja meg alig van!”

Még a belépési és évi járulékra vonatkozólag van csak néhány szavam. Sok és nagy lesz a terhünk, érzem, tudom. De a mivel megbirkózhatunk, a jobb jövő biztos reményében viselnünk kell; ami pedig elviselhetetlen teherként mutatkoznék, annak hordozását vegye magára a közegyház. Olyan összeget bocsásson egyszerre és évenként az egyetemes gyűlés az államsegélyből a lelkészi nyugdíjintézet rendelkezésére, amennyire szükség van, hogy annak a Gyürky-féle új javaslat értelmében leendő reorganizációja keresztül vihető legyen. Ily módon is lehet a gyülekezetek adóterhén könnyíteni, segíteni az egyházakon s egyszersmind a lelkészekén is. A legközelebb összehívandó s a nyugdíjintézet újjászervezése ügyében döntő egyetemes gyűlésen ily értelemben foglaljanak állást a lelkészek egyöntetűleg, egyakarattal. Nem kétkeltem ily véleményben lesznek mindazon világi paptestvéreink is, akik a lelkészeket végre-valahára őszintén és igaz lélekkel ki akarják emelni az ambíciót, munkakedvet, buzgóságot emésztő, sorvasztó anyagi gondok közül.

A magyarországi ev. lelkészek és egyházunk boldogabb jövődjének biztos alapja az új szabályrendeleti javaslat. Fogjunk hát össze, Testvéreim, vitesük azt győzelemre a bizottságban s az egyetemes gyűlésen! Minden egyéni és kicsinyeskedő szempont kizárásával mutassuk meg kéréssel, ha kell, követeléssel, hogy mint hűséges munkások kivívjuk legalább aggkorunkra magunknak és mieinknek veritékezésünk jutalmát!

E sorokat hevenyészve inkább csak azért vetetem papírra Testvéreim, hogy e nagy fontosságú ügyünkre a tizenkettedik óra előtt még felhívjam a közfigyelmet.

Vigyázzunk, hogy mindnyájunk közös ügyét szét-húzással meg ne rontsuk!

Orosháza.

Kovács Andor,
ev. lelkész.

A békési ev. egyházmegye lelkészi értekezlete április 21-én Tótkomlóson tárgyalta az egyetemes lelkészi nyugdíjintézet új szabályrendelet-javaslatát.

Az értekezletet Veres József esperes nyitotta meg, rámutatván az új javaslat nagy jelentőségére s üdvös voltára nemcsak a lelkészek, hanem az egyház jövőjét illetőleg is. Az értekezlet lelkesedéssel fogadta a javaslatot s annak bölcs, egyházunk s lelkészeink boldogabb jövőjét biztosítani igyekvő nagyérdemű szerzőjét, Gyürky Pált szeretettel és hálával táviratilag is üdvözölte.

A békési egyházmegye lelkészei elszomorító tudatában annak, hogy az evangélikus lelkészi kar széles e hazában mindeztideig tengődött, nyomorgott, jelenje sivár, jövője reménytelen volt; felemelő tudatában annak, hogy ez új javaslat legalább aggkorunkra törekszik nyugodt, békés napokat biztosítani, kenyeret akar a kezünkbe adni, amelyet életünk alkonyán, elérőtlenedésünk idején nem fog irigyelni tőlünk az érvényesülni vágyó ifjú erő s nem fog felpanaszolni a gyülekezet; abban a tudatban, hogy a jövőben nem lesz kénytelen *tűrni* az egyház munkatehetetlen lelkészét, *nem lesz kenyszerítve* a lelkész hallani hívei részéről öregségében az elégedetlenség panasz-szavait s *nem lesz arra kárhozható* sok ifjú lelkész, hogy reménytelenül várja a képességei révén megérdemelt előmenetelt: örömmel fogadták el általánosságban a javaslatot s a részletes tárgyalás során több fontosabb módosítást javasoltak, a melyek közül néhányat tájékoztatásul közlök:

A nyugdíjintézet a lelkészeké, tehát már a szabályrendelet címébe is e szó után: egyetemes, a »lelkészi« szó bevétessék.

Az 1. §. első mondata így fejeztessék be: »ez országos egyháznak az egyetemes gyűlésen képviselt része.«

Az 5. §. főpontja ezzel toldandó meg: »a kiknek hiványára a jogosultság és kötelezettség rávezetendő.«

A c) alpontnál a theol. akadémiák megnevezése (pozsonyi, soproni és eperjesi) kihagyandó.

A 10. §-ban e szavak után: »a nyugdíjra jogosult állomások« ez szurandó be: »és tagok.«

A 11. §-ban kitüntetett 40 évi szolgálati idő helyett 35 év teendő. A második kikezdés végén és a szabályrendelet többi helyein is e szavak helyett: »meg nem haladja«, ezek teendők: »el nem éri.«

A 12. §. első kikezdése így végződjék: »a legutolsó időben.«

A 13. §-ból ezek a szavak: »illetőleg a kántortag 21« törleendő.

A 14. §. utolsó kikezdésének második sorában

e szavak után: »a szolgálati idő« ez iktatandó be: »*megszakításának*«. A mi azt jelenti, hogy szolgálati éveinél több senkinek sem számítható be, de ha szolgálati idejének keretén belül szakította volna meg valaki elfogadható okok miatt működését, arra vonatkozólag kivételes eljárásnak lehet helye.

A 16. §. alpontjai közé vétessék be b) pontnak ez: »az állam által rendszeresített korpótlékok.«

A 22. §. utolsó kikezdése toldassék meg azzal, hogy kapja az ellátási díjat az özvegy akkor is, ha férje beszámítható 5 évet nem szolgált, de az évi járulékot 5 évre pótlólag befizetni köteles.

A 24. §. második kikezdése toldassék meg ezzel: »A díjazás mérvét azonban ez esetekben évről-évre a nyugdíj-intézeti bizottság állapítja meg.«

A 27. §. utolsó kikezdésének harmadik sorában a »kiváló« szó »*kellő*«-vel helyettesíttessék.

A 28. §. c. pontja után teendő: »utóbbi esetben a nyugdíjintézeti bizottság esetről-esetre határoz.«

A 29. §. első bekezdésében e helyett első fokú nővér, ez teendő: »nőtestvér« s ez után ez szurandó be: »az elhalálozás alkalmával.«

A 32. §. első sorában s más helyen is az egyházegyetem szó »*egyetemes egyház*«-zal cserélendő fel. A b. alpontban 280,000 K helyett 301,200 K vétessék számításba.

A 35. §. b. pontja után ez iktatandó be: »*theológiai* tanárok azonban 6 százalékot fizetnek s fent a »külömbőség nélkül« szavak törleendő.

A 45. §. első sorában e szó után gyűléseit ez iktatandó be: »rendszerint,«

Általánosságban kimondatott, hogy minden egyes lelkész csak egy címen kaphat nyugdíjat. A horvát lelkésztestvérekre vonatkozólag pedig az a véleményünk, hogy ha mai kapcsolatukban megmaradnak az egyetemes egyház kebelében s ha a magyar kormány által adott állámsegélynek megfelelő állámsegélyt hoznak a horvát kormánnytól át a nyugdíjintézetnek s a többi kötelezettséget is teljesítik, részesedhetnek a nyugdíjintézet áidásaiban.

Orosháza.

Kovács Andor.

A reformáció 400 éves ünnepéről.

E lapok hasábjain már többször is felvetették azt az eszmét, hogy az evangélikus egyház akkor ünnepelheti meg a legméltóbban a reformációnak 400 éves ünnepét, ha akkorra egy jubileumi emlékalapot létesít. S ezen cél elérésére többen is a híveknek önkéntes ú. n. filléres megadóztatását tartják a legalkalmasabbnak.

Akik a jubileumi emlékalap létesítésére ezt az eszközt ajánlják, nagyon ideálisan gondolkozó, városi emberek, akik nem ismerik a falusi nép jellemét, gondolkozását, de legfőképpen nehéz megélhetési viszonyait.

Tagadhatatlan, hogy ebből a filléres önmegadóztatásból igen tekintélyes összeg jönne be; csak egy

év alatt 3 és fél millió K. 10 év alatt tehát 35 millió! S ekkora tőkével egyházunk összes bajait orvosolni lehetne!

De! ... számoltak-e azok az urak, akik ezt az eszmét megpendítették, az eszme keresztülvitelének nehézségeivel, hogy ne mondjam: lehetetlenségével?!

1 fillér önkéntes adó az első pillanatra csekélységnek látszik, amelyet még a legszegényebb ember is játszva megfizet. *De ne feledjük ám, hogy minden lélek után évi 1 fillérről van szó! Ez pedig 365 fillér minden lélek után minden esztendőben! Vagyis akkora összeg, a mekkorát még a legmagasabb e. adóval dolgozó gyülekezet sem vet egy lélekre.* Nem is vetnek. Mert az a szegény napszámos ember, akinek összes vagyonát 5—6, vagy sokszor még több kenyeret kérő gyermekek képezi, 25—30 korona e. adót is fizetne, a mit pedig a legjobb akarat és a legnagyobb buzgóság mellett sem tudna megfizetni!

Nem ilyen indirekt adóemelés, hanem megfordítva: *adóleszállítás* kell a mi e. adóval agyon terhelt, nehezen élő s Amerika-felé kacsintató szegény falusi népünknek! Ne ilyen eszközökkel akarjunk mi jubileumi emlékalapot teremteni, mert ebből ugyan soha sem lesz semmi; de még ha lenne is, ezrek könnye és ezrek verejtéke tapadna ahhoz!

*

Mások a gyülekezeti előjárókkal akarják létesíteni ezt az emlékalapot. Adjának a lelkészek, tanítók és felügyelők évenként 3—4 koronát s az ezen adományokból befolyó összeg legyen a jub. emlékalap.

A gyülekezeti előjárókra már jobban lehet támaszkodni, mert ők mind intelligens emberek, akik fel tudják fogni az eszme magasztosságát és kétségkívül tehetségük szerint szívesen áldoznak is arra. De ők végtére is csak kevesen vannak. Az általuk összeadott összeg nem elég tekintélyes egy 400 éves jubileumi emlékalaphoz!

A jubileumi emlékalap megteremtéséhez én egy harmadik módot ajánlok. Régi, aranyigazság, hogy a kinek több adatik, attól több is kívántatik! Ne mondjuk ki azt, hogy minden lélek egy fillért adjon, hanem mondjuk azt: adjon mindenki annyit, amennyit anyagi körülményei megengednek és akkor, a mikor az neki jól esik.

Minden gyülekezetben alakítsunk egy jubileumi bizottságot, amely évenként többször is gyűjtő-ívet hordoztat a hívek között; az így befolyó összeget 1917-ig tőkésíti és azután egy később meghatározandó célra fordítja. Meglehet, hogy ilyen úton nem jön össze 30—40 millió korona; talán még 3—4 millió sem; de bizonyos, hogy az így befolyó összegben nem lesz árvák könnye és özvegyek sóhaja, mert ez igazi *önkéntes adakozásnak* lesz az eredménye!

Kemenesi.

Megjegyzések

a tiszakerületi ev. lelkészegyesület alapszabálytervezetére.

1. Ha az egyesület a maga rendes tagjai közé fogadja a teológiai tanárokat és vallástanárokat is, akkor az alapszabálytervezet 2-ik szakasza mindenestre kibővíthető, illetve abba a teológiai tanárok és vallástanárok a lelkészek mellé fölveendő, mert így az a látszata van a dolognak, mintha az egyesület ugyanolyan igénybe venné a nevezettek anyagi és szellemi támo-

gatását, a maga gyámolításáról azonban nem biztosítaná őket.

2. Az egyesületek az egész világon az alapítók, illetve a tagok saját elhatározása és akarata folytán, nem pedig felsőbb parancsra, külső kényszerből alakulnak meg és állanak fenn. Belépésre és bennmaradásra sehol az egész világon senkit kötelezni nem lehet. Ez az egyetemes érvényű jogelv nálunk Magyarországon az állami és társas életben olyan nagy tiszteletnek örvend, hogy a törvényhozás mind e mai napig nem tartotta szükségesnek az egyesületi ügyet törvényben szabályozni. Egyházunk hasonlóképpen gondolkodik, aminek klaszikus bizonyága, hogy alkotmányunkban sehol egy árva szót sem találunk az egyházi jellegű egyesületekről, továbbá, hogy az egyetemes közgyűlés most legutóbb még arra sem volt kapható, hogy az egyház körén belül, az egyház védőszárnyai alatt megalakuljon s az egyház céljait szolgáló országos evang. tanáregyesület alapszabályt megerősítse, hanem azokat egyenesen a vallás- és közokt. miniszterhez utalta, végül pedig, hogy a múlt évi egyházkerületi közgyűlésünk ugyan tudomásul vette a kerületi lelkészegyesületnek megalakulását, az erkölcsi támogatásról vonatkozó kérést azonban válasz nélkül hagyta.

Az általános jogszokás és a mi egyházunk által különös nyomatékkal hirdetett egyéni és lelkiismereti szabadság elvét súlyosan megsérti az alapszabálytervezet 3-ik szakaszának a) pontja és 4-ik szakaszának utolsó bekezdése, amikor az egyházkerület kötelelébe tartozó minden lelkészt, teológiai tanárt és vallástanárt kötelezni akar az egyesületbe való belépésre, illetőleg a hivatalától való megválásáig, vagy a kerületből való eltávozásáig az egyesületben való megmaradásra.

Az, amit a tervező indokolásként fölhoz, t. i., hogy az egyesület föllépése sokkal nyomatékosabb lesz, ha a lelkészeknek nemcsak egy töredékét, hanem egész összességét magában foglalja; továbbá, hogy az igazság azt hozza magával, hogy mivel netáni kedvező eredmények esetén a hasznot mindenki élvezi, ne csak egy pár buzgóbb ember viselje az igát, hanem viselje mindenki: az lehet emberileg érthető és méltányolható, de nem szolgálhat jogcímül arra, hogy a kerület lelkészi karának az az 50—60 tagból álló kis része, melynél több az alapszabályokat megalkotó folyó évi közgyűlésen aligha fog megjelenni, a jelen nem levő többségre is kötelező erővel bíró rendszabályokat alkosson. S teljességgel lehetetlennek tartom, hogy a kerületi gyűlés az alapszabályoknak illetően rendelkezését csak egyetlen-egy ellenző felszólalásra is jóváhagyja.

A kerületi lelkészegyesület tehát csak úgy alakulhat meg és csak úgy állhat fenn, ha az érdekeltek önként sorakoznak a kibontott zászló alá. Csakis így lesz létjogosultsága. Másként soha!

3. A tagsági-díjak a közművelődési célokat szolgáló egyesületek legtöbbször alapszabályszerűleg vannak megállapítva. Ahol nem így van, ott meg az a szokás, hogy a közgyűlés, bár az alapszabályok nem kötelezik is reá, az egyszer megállapított díjakat csak kényszerítő szükség esetén változtatja meg. S így is van helyesen. Hadd tudja meg mindenki, még mielőtt taggá lenne, hogy a belépéssel minő anyagi kötelezettséget vállal magára az egyesülettel szemben.

Az alapszabálytervezet 4. §-ának második bekezdésében foglalt azt a rendelkezést tehát, hogy a tagsági-díjak megállapítása a közgyűlés hatáskörébe tartozik, — nem helyeselhetem. Még kevésbé helyeselhetem

azonban az indokolásban foglalt azon tervet, hogy a tagsági-díjak megállapítása évről-évre előzetesen történjék, aszerint, amint több vagy kevesebb költsége lesz az egyesületnek. Tessék a költségeket a bevételekhez szabni és nem megfordítva.

4. Az alapszabálytervezet 4. szakaszának második bekezdése szerint a rendes tag köteles a gyűlésen tevékeny részt venni, esetleg elmaradását igazolni, továbbá az egyházi élet terén szerzett figyelmet érdemlő tapasztalatairól a közgyűlésnek jelentést tenni. Az ilyen természetű kényszer és a tagok felett való gyámkodás csak az iskolai egyesületek némelyikének alapszabályaiban szokott előfordulni; a kerület lelkészi karát magában foglaló tekintélyes egyesületnek alapszabályaiba azonban sehogysem illik bele.

5. A kerületi lelkészegyesület tagjai számánál és súlyánál fogva sokkal előkelőbb és magának sokkal nagyobb tekintélyt, befolyást méltán igényelhető egyesület lesz, semhogy a kerületi gyűlésnek a lelkészeket általánosságban érdeklő ügyekben szakbizottságává lehetne (l. 11. §.) s ebből folyólag azzal megelégedhetnék, hogy a kerület szakbizottságaival egyenlő rangú tényezőnek tekintessék.

6. Ha a theologiai tanárok és a vallástanárok a lelkészekkel teljesen egyenlő jogú tagjai az egyesületnek, sem az elnöki tisztből (6. §. első sora), sem a választmányból (9. §. első bekezdése: 10 tag, — minden esperesség képviselve legyen benne) ki nem zárhatók.

Adorján Ferenc.

Konfirmandusok otthona.

Az eszme új.

Felkarolása életrevalóságát, másrészt megvalósításának szükségességét igazolja.

A gondolat megvalósítása elé gördülő akadályok s az ezek miatt keletkezett aggodalmak eloszlására a következő eszközi jelentőségű eszmével lépek az ev. közvélemény elé:

Minden kerületnek van bennlakással egybekötött leánynev. intézete. Ezen épületek a nyári szünetben teljesen üresen állanak. Számolva azon a „Felföldi“ által kifejezett körülménnyel, hogy a szörványokon lakó iskolaköteles gyermekeknek iskolai év keretén belül a konf. otthonban konfirmációi oktatás céljából való megjelenése nehézségekbe ütköznék s az szerintem inkább volna a nyári időszakban keresztülvihető, e célra a legmegfelelőbbeknek a ker. leánynev. int. internátusokat találok. Ezzel el volna vetve az építkezés okozta nehézségeknek minden gondja s a mellett egyszerre négy konfirm. otthona lenne egyházunknak (sőt ha ezek keveseknek bizonyulnának, ott vannak theol. otthonaink is) és ami szintén fontos, az oktatás már az idén is megvolna kezdhető.

Leánynev. intézeteink internátusainak célját, hivatását, mint az alapítványokét is, szabályrendeletek állapítják meg. Én hiszem, hogy ezen internátusoknak a konfirm. otthonok céljaira való ily értelmű felhasználása ezen intézmények evangéliumi céljának és hivatásának körén belül esnek és éppen azért meggyőződésem, hogy a jelzett internátusoknak ilyen célra való felhasználása elé az egyes kerületek nemcsak hogy akadályokat nem gördítenének, sőt örömmel hatná át, hogy intézményeik szakadatlanul egész éven át az ev. eszme szolgálatában állhatnak.

Arról, hogy a ker. leánynev. intézetek székhelyein

működő lelkészek a legnagyobb készséggel vállalnák az oktatás gyönyörűsége munkáját, szólanai feleslegesnek tartom.

A tanfolyamon megjelenő gyermekek ellátási költségeinek kérdése szerintem szintén másodrendű.

Aszódon.

Chugyik Pál.

Az „utasítás“ a nem állami elemi népiskolákról.

(Folytatás.)

Maga a kultuszminiszter ismeri be a Magyar Hirlapban megjelent nyilatkozatában, hogy a szerzetesrendű tanítókra nézve némely különleges intézkedés történt. Annak a 35. §-nak sebtiben való megszerkesztése és ugyanolyan sebtiben való elfogadása mellett könnyen megtörténhetett, hogy ezek a különleges intézkedések kellő megfontolásban nem részesültek. És ebből a sietségből következhetett, hogy azok a különleges intézkedések a jogegyenlőség elvének rovására történtek. Vegyük sorra a törvény és az Utasítás különleges intézkedését.

Az Utasítás (50. §.) második bekezdésében az áll: „minthogy a törvény intézkedései a kisedővönökre ki nem terjednek, akik ily minőségben vannak alkalmazva, fizetésekiegészítésben nem részesíthetők.“ Magától értetődik, hogy a törvénynek, mely az elemi népiskolákban alkalmazott néptanítókról szól, annak a törvénynek intézkedései a kisedővönökre ki nem terjednek. Hogyan van, hogy az Utasítás mégis kiterjeszti intézkedéseit a kisedővönökre is. Az Utasítás intézkedése nem egészen világos. Oly ovónóket ért-e, akik ovódkában vannak alkalmazva, vagy olyan ovónóket, akik elemi népiskolai szolgálatot látnak el és akiket — bár fizetésekiegészítésben nem részesít, hallgatólag mégis alkalmazásukban meghagy, dacára, hogy elemi tanítói oklevéllel nem, csak ovónói képesítéssel bírnak? Nem szerzetesrendűek által ellátott elemi népiskolákban alkalmazott ovónókról az Utasítás sehol sem tesz említést. Ez különleges intézkedés, mely azonban nem folyik a szerzetesrendűek helyzetének természetéből. Csekély dolognak látszik ez, de az egyenlőség és viszonyosság elve sérelmet szenved.

Állami kiegészítésben csakis magyarhonos tanítók, tanítónők részesülhetnek. (50. §. 2. bekezd.). Községi illetőségről nincsen szó, aminthogy szerzetesrendűeknél községi illetőségről különleges viszonyaiknál fogva alig is lehet szó. A szerzetesrendűeknek községi illetőségük — bár a papíron minden magyarhonosnál Magyarhon egyik községében kell lenni, tényleg azon zárda falai közt van, amelyhez tartozik, ma Budapesten, holnap Grácban, majd Innsbruckban, majd meg Rómában stb. Azon szoros függésnél fogva pedig, melyben rendfőnökeikhez állanak, átgyúrnak a rendtagokat Grácban jó német-magyarhonosokká, Zágrábban jó horvát-magyarhonosokká, Prágában jó tót-magyarhonosokká. Mert az Utasításban sem az nincs kikötve, hogy maga a szerzet is magyarhonos legyen, az az hazai, törvényesen bevett és oktatással foglalkozó szerzet, sem az sincs kikötve, a tanítójelöltek csak a hazában nyilvánossági joggal bíró, állami felügyelet alatt álló tanítóképző intézetben képeztesse ki, csak az van kikötve, hogy Magyarországon érvényes oklevéllel bírnak, melyet külföldön is meg lehet szerezni, itthon a különbözőzeti tantárgyakból, jelesen a magyar

nyelvből vizsgálatot tenni (ami semmi esetre sem ellen-súlyozza a hosszabb nevelést idegenben) és az okle-velet elismertetni Magyarországon is érvényesnek. És akkor a képezés tekintetében a szerzetes tanító és apácza tanító a többi tanítókkal kész... és elmehet széles e hazában tanítani az elemi népiskolákban és nevelheti a tanulókat nemzeti szempontokból kifogás-talan magyarhonos polgárokká, kik nem ismernek ki-rályt, hanem császárt, nem ismernek törvényt, hanem kanont, nem ismernek magyar hazát, hanem nagy ró-mai birodalmat, vagy Szlaviát, nem ismernek honpol-gárt, hanem világpolgárt, azt is csak akkor, ha velük ugyanazonegy szent egyletbe jár! És ezen áldásos munkásságáért a magyar államtól fizetésekiegészítésben részesül!

Mekkorára rughat az az összeg, melyet az állam fizetésekiegészítésül ad, annak a kiszámítása módját az Utasítás megállapítja (50. §.) ugyan, de sehol sem em-líti azt, hogy ha az állam a javadalomhoz 200 koroná-val többel járul, akkor a szerzetes tanítónak alkalma-zása is a miniszter jóváhagyásától függ. Oly előny biztosítatik itt a szerzetesek által fönntartott, illetve a szerzetesek által ellátott iskolák részére, amely a jog-egyenlőséggel kétségsbe vonhatatlanul ellenkezik.

Az államsegélyérti kérvényezést illetőleg is előny-ben részesülnek a szerzetesrendek, illetve a szerzete-sek által ellátott iskolák. A felekezetek kérvényeit és sok mellékletét, melyeknek beszerzése sok nehézséggel jár, a közigazgatási bizottság a legszigorubb ellenör-zés alá veti. Azok az iskolák, (Ut. 50. §. 4. pont) melyekben szerzetesek működnek, mint tanítók, olyké-pen vehetik igénybe a fizetésekiegészítést, hogy egyházi hatóságuk által a miniszteriumhoz folyamodnak. Nem a közigazgatási bizottság, hanem az egyházmegyei hatóság vizsgálja fölül (Ut. 50. §. 7. pont) a kérvénye-ket és azok mellékleteit, a miniszter bírálja el a hozzá fölterjesztett iratokat és intézkedik a fizetésekiegészítés kiutalványozása iránt.

A felekezeti iskolák fönntartóit az Utasítás köte-lezi, hogy vagyoni állapotukat, az az szegénységöket a polg. hatóság által igazoltassák, a tanítók javadalmát közigazgatási uton fölbecsültetheti, kimutatást kíván, hogy az 5¹⁴/₁₁ iskolai adó ki van merítve, kimutatást a község tanköteleseinek számáról; ellenben mindezt nem követeli a szerzetesek által fönntartott, illetve el-látott népiskolákról. Vagyontalanságot is nem okmá-nyok, számadások alapján állapítja a miniszter, a köz-ség tanköteleseinek számát, melyből megtudhatná, vajjon nem lehetne-e azokat mind a létező iskolákban taníttatni, nem kérdezi, azt se kutatja, vajjon ahol már ezidőszerint az iskolának szükségleteit egyes alapítvá-nyok vagy a szerzetes-rend egyéb jövedelmei fedezik, ki van-e merítve az 5¹⁴/₁₁ iskolai adó azoknak terhére, akiknek gyermekei érdekében a szerzetes népiskola fönnull és működik! De a segélyt rövid úton megállapítja és kiutalványozza.

(Folyt. köv.)

BELÉLET.

Negyedéves előfizetőinket kérjük hátrálékaik szives beküldésére, s az előfizetés megújítására, az összes hátrálékosokat pedig tartozásaik kiegyenlítésére. Talán belátják,

hogy nem tanácsos a szerkesztőt és kiadót nehéz helyzetek elé állítani. — Nyiregyháza, 1908. április 20.

A Szerk. kiadó.

Esküvő. Alsókásmárki *Péchy Gáspár* tornai já-rás tb. főszolgabirája, néhai alsókásmárki *Péchy Ta-más* volt képviselőházi elnök s egyházkerületi felügyelő és *Mensáros Albertina* szülők fia, április hó 25-én kelt egybe *Bartóky Mária*, néhai *Bartóky István* föld-birtokos és *Szulimán István* szülők leányával — Tor-nán. Tanuk és násznagyok voltak: *Bornemissza Lajos* földbirtokos *Kriványban*, *Bartóky József* miniszteri ta-nácsos *Budapestről*, *Szulimán Ödön* nyug. telekönyv-vezető *Békéscsabáról* és *Gedeon Aladár* főszolgabíró *Tornán*. Az egyházi szertartást és megáldást *Homola István*, kassai evang. lelkész, mint a vőlegény egykori nevelője, végezte. Esküvő után a boldog fiatal házaspár *Berlinbe* utazott. A születendő gyermekek, meg-egyezés szerint az apa, vagyis az evang. vallást fog-ják követni.

Belmissziói estély. Az eperjesi ev. theologiai akadémia kebelében fennálló „Belmissziói Egyesület” f. évi május hó 2-ikán *Abaujszántón*, a *Fleischer-féle* vendéglő nagytermében az *abaujszántói ev. templom torony-alapja* javára „Felolvasó-estélyt” rendez, amelyre a nagyérdemű közönséget szeretettel meghívja *Abauj-szántó ev. egyháztanácsa*. Az estély műsora: 1. „Fo-hász.” *Huber J.-tól*. Eneklí a theol. akad. énekkar, *Becht József* tanár harmonium-kíséretével, *Szánik Ernő* tanár vezetése mellett. 2. „Szavalat.” Előadja *Gönczy Gábor* baktai ref. lelkész. 3. „Magyar dalok.” *Cimbal-mon* előadja *Obál Béla* theol. akad. tanár. 4. „Képek a szentföldről.” *Vetített-képekben* bemutatja *Mayer Endre* theol. akad. tanár, az egyesület elnöke. 5. „XCI. Zsoltár.” Eneklí a theol. akad. énekkar, *Szánik Ernő* tanár vezetése mellett. 6. „*Ráchel siralma.*” *Költe-mény Arany Jánostól*. Zenéjét szerezte *Kapí Gyula*. *Becht József* tanár zongorakisérete mellett előadja ifj. *Weisz Gusztáv* theol. akad. hallgató. 7. *M. Moszkovszki*. Op. 40. „*Scherzo Valse.*” *Zongorán* előadja *Becht József* tanítóképző-intézeti tanár. 8. „*Júdás.*” *Váradí Antaltól*. *Szaválja Dávid Károly* theol. akad. hallgató. 9. „*Hym-nus.*” *Szánik Ernő* tanár vezetése mellett a közönség-gel együtt éneklí a theol. akad. hallgatók. Másnap, május hó 3-án (vasárnap), a délelőtti Istentiszteleten *Szenes Gyula* IV. éves theologus prédikál s dr. *Szlá-vik Mátyás* ev. theol. akad. dékán-tanár végzi az oltári szolgálatot. A beszéd alatt az akad. kar *Szánik Ernő* tanár vezetése mellett éneklí a kórusról a „*Gályara-bok énekét*” s a beszéd után „*Luther diadalénekét.*”

Árvák felvétele. A tiszai ág. hitv. evang. egy-házkerület fiú- és leányárvaházában — *Rozsnyón* — a folyó tanév végén több hely megürült, mely helyekre új növendékek vétetnek fel, nagyobbára teljesen ingyen, egy páran csekély fizetés mellett. Az árvák felvétele iránt benyújtandó kérvények legkésőbb *június 15-éig* küldendők *Rozsnyóra*, az árvaházi bizottság egyházi elnökéhez: *Terray Gyula* főesperes-lelkészhez. A kér-

vényhez melléklendők: a) a szülők vallását, polgári állását, elhalálozását és a hátrahagyott árvák számát igazoló anyakönyvi kivonatok; b) az árva keresztlevelével (az a) és b) alattiak egy családi értesítőn is kimutathatók); c) szegénységi bizonyítvány, mely a lelkész által is hitelesítendő; d) iskolai bizonyítvány azok részéről, kik iskolába már jártak; e) orvosi bizonyítvány arról, hogy a felveendő gyermek teljesen ép és egészséges és hogy himlő ellen be van oltva; f) szülői vagy gyámi nyilatkozat arról, hogy míg az esetleg felveendő gyermek az árvaház kötelékében marad, a felette való rendelkezési jogról az árvaház elöljárósága javára lemond. A kérvény és mellékletei bélyegmentesek. Az üresedésben levő helyek számához mérten csak oly teljesen árva vagy félárva fiú- és leánygyermekeket vétetnek fel a kerületi árvaházba, akik egyházkerületünkbeliek, ág. hitv. evangélikusok, vagyontalanok és anyagi segély nélküliek, egészségesek, éptestűek, és épelméjűek, nem javító intézetbe valók, tanköteles korúak, de 10. életévüket még nem töltötték be s akik az 1901-ik évi XXI. t.-c. által — mely a 7 éven felüli elhagyott gyermekek továbbneveléséről gondoskodik — védelemben és gondozásban nem részesülnek, tehát inkább és főképen intelligens szülők árvái. Üresedés esetén lelkészek és tanítók nem árva tanuló fiú- és leánygyermekéi is felvehetőek havi 24 K tartás-díj fizetése mellett, de csak 14 éves korukig. Ha az ilyen fizető helyet lelkész vagy tanító-gyermek nem kérelmezné, az más pályázónak is adományozható. Fizető hely elnyeréseért csak egyszerű kérvényt kell benyújtani (mellékletek nélkül). A fizető növendékek a teljes ruházatról, tankönyvekről, tandíjról stb. maguk gondoskodnak, az ingyenes növendékeket (árvákat) azonban minden szükséges dologgal az árvaház látja el. A jó magaviseletű, tehetséges és szorgalmas árva fiúkat a gimnázium IV. osztályának, a leányokat pedig a polg. leányisk. IV. osztályának elvégzéséig (14 éves korukig), esetleg a tanítóképzőben folytatva, tovább is neveli, nevelteti és gondozza az árvaház. Ingyenes és fizető növendékek között egyebekben az árvaház külömbiséget nem tesz, azonos elbánásban részesíti őket. Bővebb tájékozást a hozzá intézett kérdésekre bárkinek és bármikor szívesen ad az árvaatya. Rozsnyó 1908. április 22. *Terray Gyuta*, főesp., árvah. e. elnök. *Egyed Dávid*, árvaatya.

Gyászrovat. A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület eperjesi Collegiumának igazgatóválasztmánya és tanári testülete mely fájdalommal jelenti, hogy Kubányi Béla a Collegium főgimnáziumának rendes tanára április hó 26-ik napján, életének 51-ik évében elhunyt. A megboldogult tanárt és kartársat április 28-án délután 3 órakor a Collegium épületéből kísérvük örök nyugalomra az ág. hitv. ev. egyház szertartása szerint. Eperjes, 1908. évi április hó 26-án. Legyen a munkás tanár és szeretett kartárs emléke örökké áldott!

A M. Protestáns Irodalmi Társaság f. hó 14-én Budapesten igazgató-választmányi ülést tartott, amelyen jelen voltak: Antal Gábor és Zsilinszky Mihály elnökök, gr. Tisza István másodelnök, Szóts Farkas titkár; Antal Géza, György Endre, Hamar István, Kiss Áron, Masznyik Endre, Petri Elek, Radácsi György, Raffay Sándor, Révész Kálmán, Szabó Aladár választmányi tagok; Bendl Henrik pénztárnok. A számvizsgáló bizottság jelentése alapján tudomásul vette a választmány, hogy a társulat pénzkezelése rendes, a

számadás pontos s ezért a pénztárnoknak a felmentvény megadását javasolja. A pénztár bevétele 15,049'33 K, kiadása 15,212'98 K, hiánya 163'65 K, tagok hátraléka 16,414 K, a minek erélyes és sürgős behajtásával a társulati ügyészt megbizta. A Károli-alap bevétele 6264'95 K, kiadása 5001'34 K, pénztári készlete 1263'61 K. A társulat anyagi erősítése s különösen a népszerű kiadványok hatályosabb terjesztése végett a választmány 1., megkeresi a református egyetemes parókhíalis könyvtárbizottságot, eszközölje ki, hogy a Házi Kincstár köteteiből vagy a Koszorú füzetekből minden parókhíalis könyvtár számára évenként vegyen át egy-egy évfolyamot; 2. megkeresi a református konvent elnökségét, mint az amerikai magyar református egyházmegye közvetlen főhatóságát, hogy társulatunknak, különösen népszerű kiadványait amerikai gyülekezeteink számára évről-évre kellő számú példányban megrendelni szíveskedjék; 3., püspök urak útján fölkéri a két prot. egyház espereseit egyrészt arra, hogy maguk az egyházmegyei, lelkészeik az egyházközségi tisztviselőket személyes érintkezés útján a MPIT. támogatására megnyerni igyekezzenek, másrészt arra, hogy a Koszorú füzeteket a népiskolai és középiskolai hatóságoknak iskolai jutalomkönyvül ajánlani szíveskedjenek. Folyó évi kiadványok lesznek: a) Protestáns Szemle havi folyóirat, melyben különösen aktuális tárgyakat kell közölni élénk modorban; b) tudományos sorozatban Pokoly József a protestantizmus hatása című műve; c) Egyháztörténeti adattár VII. kötete, melynek szerkesztőjévé Thury Etele pápai theol. tanár választatott; d) Házi Kincstár IX. kötetéül az előkészítés alatt álló munkák egyike; e) a Koszorú füzetekből pályázat útján tíz új füzet. Megállapította a választmány az 1909. évi költségvetést, mely szerint a szükséglet 16,357'49 K, a fedezet szintén annyi. A Károli-alapnál a szükséglet 5000 K, a fedezet 3500 K, a hiányzó 1500 K adakozásból gyűjtendő össze. A társulat nagygyűlése az idén Budapesten, az ősz folyamán lesz, melynek keretében Hegedűs Sándor fölött dr. Antal Géza fog emlékbeszédet tartani. Az előkészítésre az elnökséget és a titkárt hatalmazta föl a választmány. A Károli-alap megerősítése érdekében a gyűjtés folyamatban van, eddig mintegy 1500 K gyűlt be. Ennek támogatására a választmány bizalommal fölkéri a társulat tagjait. Végül örvendetes tudomásul vette a választmány a pozsonyi fióktársaság buzgó tevékenységéről szóló jelentést, ahol az adventi és böjti időszakban nagy érdeklődéssel fogadott vallásos felolvasásokat tartottak.

A legéndi ág. hitv. ev. egyház f. évi április 26-án tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen az egyház hitbuzgó felügyelője dr. Csengey Gyula bpesti ügyvéd, nógrádberceli földbirtokos indítványára teljesen tót anyanyelvű gyülekezet hazafias lelkesedéssel egyhangúlag elhatározta, hogy édes hazánk nyelvének templomában is megadja az őt megillető helyet és ezentúl az eddigi tót nyelvű istentiszteletek helyett teljes paritással felváltott magyar és tót nyelven kívánja az istentiszteletek megtartását. Erre dr. Csengey egyházi felügyelő 100 koronát tett le az egyház pénztárába magyar énekes könyveknek a szegény hívek és a templom számára való beszerzésére. E fenti határozattal a legéndi egyház első helyen áll a magyarosodás terén Nógrádmegye tót egyházai között.

Pályázat Koszorú-füzetekre. A M. Protestáns Irodalmi Társaság pályázatot hirdet Koszorú című kiadványsorozatának 1908. évi tíz füzetére. Kívántatnak evangéliumi keresztyén vallásos és erkölcsi elbeszélések, életrajzok, jellemképek, traktátusok prózában vagy versben. Tartalmilag az a fő, hogy az evangéliom lelke és ereje lüktessen bennök. Állami szempontból szükséges, hogy népszerű modorban tösgyökeres magyar nyelven szóljanak, hogy a nép és a gyermek is megérthesse. A füzet terjedelme egy kis nyomtatott ívnel rövidebb és másfél ívnel hosszabb nem lehet. A díjazott és kinyomatott dolgozatok a MPIT. tulajdonává lesznek és nyomtatott ívenként ötven koronával díjaztatnak. A pályázat nyílt, jelígyes levélke nem szükséges. A kéziratok legkésőbb f. évi július 1-ig a társulat titkárához (Budapest, Kálvin-tér 7.) sz. küldendők be. A választmány határozatából Budapest, 1908. április 15-én. *Szöts Farkas*, a MPIT. titkára.

Értesítés és kérelem. Tisztelettel értesítem a MPIT. tagjait arról, hogy társulatunk igazgató-választmánya f. évi április 14-diki ülésében elhatározta, hogy a Koszorú-ból tíz új füzetet és a Házi Kincstár-ból egy új kötetet a folyó 1908-ik évben is kiad. Tette ezt azon okból, mert a kiadáshoz szükséges költségek fele része a meghirdetett adakozásból már összegyűlt, és abban a jó reménységben, hogy a még hiányzó összeget a társulati tagok további adományából összegyűjtheti. Ennélfogva ismételt és bizalommal kérem társulatunk minden olyan tagját, aki a Károli-alapra még nem adakozott, hogy adományát a társulat pénztárnokához (Bendl Henrik, Deák-tér 4.) minél előbb beküldeni szíveskedjék. „Adjatok, adjatok, amit Isten adott”, hogy társulatunk a maga nép-evangélizáló és gyermek-nemesítő irodalmi munkásságát tovább folytathassa. Budapest, 1908. április 15-én. *Szöts Farkas*, a MPIT. titkára.

PÁLYÁZATOK.

A trencsényi ág. hitv. ev. egyházközség ezennel pályázatot hirdet megüresedett

kántor-tanítói állására.

A kántor-tanító kötelessége: a rendes kántori teendőknél kívül az egyházi énekkar vezetése és osztatlan iskolának vezetése.

Fizetés: ezer korona előleges havi részletekben, továbbá 3 szobás lakás (mellékhelyiségekkel) és nagy kert. Minden iskolás gyermektől (55 körül) 5 K vagy 1 méter kemény tűzifa és 60 fill. beiratási-díj. Egy 1/2 mérőnyi földnek haszonélvezete. Stólák: prédikációs temetésért 2 K; egyszerű temetésért 1 K. Két templomi offertórium. Ujévi koleda. A korpótlékokat az egyházközség fizeti.

Szükségeltetik a tót nyelvnek ismerete.

Pályázók felszerelt kérvényeiket f. évi május hó 16-ig alulírottához küldjék be.

Trencsén, 1908. április 27-én.

Krizsan Zsigmond,
ev. lelkész-esperes.

Pályázati hirdetés.

A soproni ág. h. ev. liceum államilag segélyezett főgimnáziumánál az 1908—1909-ik tanévben egy **német-magyar** rendes tanszék lesz betöltendő, a pályázat eredményéhez képest rendes vagy helyettes tanárral.

Előnyben részesülnek, akik a francia vagy angol nyelvből is — mint rendkívüli tantárgyból — oktatást adni képesek.

Javadalmazás: 1. A törzsfizetés — kiegészítve a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által megállapított személyi pótlékkal — olyan, mint az államnál; 2., öt 200 K ötödéves korpótlék; 3., lakásbér alsófokon 560 K, felsőfokon 600 K. A helyettes tanár jutalomdíja 1600 K. A megválasztott jogos, illetőleg kötelezett tagja az Orsz. tanári nyugdíjintézetnek.

A kellően képesített evang. pályázók az életkort, vallást, képesítést, eddigi alkalmazást, egészségi állapotot s teljesített katonai kötelezettségüket igazoló okmányokkal felszerelt s a dunántúli ág. h. ev. egyházkerület Főiskolai Nagybizottságához címzett folyamodásaikat június hó -ig a soproni ág. h. ev. liceum főgimnáziumának igazgatóságához nyújtják be.

Sopron, 1908. április 27.

Gyurácz Ferencz,
püspök.

Gecsányi Gusztáv,
főgimn. igazgató.

260. szám. 1908.

Pályázati hirdetmény.

A beszercei ág. hitv. ev. megyei egyház *Zselyki* plébánia (lélekszám 674) a volt lelkész nyugdíjazása által üresedésbe jövén, annak betöltésére nézve pályázat nyitattat és felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy:

f. é. április hó 25-ig délután 6 óráig okmányaikkal kellően felszerelt kérvényeiket a beszercei ág. hitv. ev. consistoriumhoz juttassák.

Besztercén, 1908. április hó 14-én.

A beszercei ág. hitv. ev.
megyei Consistorium.

3—3

KÓKAI LAJOS

protestáns irányu könyvkereskedése.

Alapítva
1873-ban.

BUDAPEST,
IV., KÁROLY-UTCA I. —

Telefon:
74—94.

A győri, dunántúli és békéscsabai énekeskönyvek óriási választékban egyszerű és finom bekötésekben. Az összes forgalomban levő evang. imakönyvek papi- és magánhasználatra, vallásos iratok, konfirmációi káték és megfelelő ajándékönyvek, az összes megjelent Passiók, halotti énekesek, evang. hittankönyvek bármely szerzőtől, egyházi nyomtatványok, emléklapok, világi tudományos, szépirodalmi művek, stb. stb. állandóan nagy mennyiségben raktáron vannak.

30—4

TESSÉK JEGYZÉKEMET KÉRNI!

Készít legújabb rendszerű új orgonát,
elvallalja a régi orgonák átalakítását, ezek javítása, hangolása és évi gondozását, jótállás mellett, jutányos áron, a legjobb anyagból előállítva

MILINKOVICS PÉTER

orgonakészítő

KÖLCSÉN (Szatmár-megye.)

12—11